

Polemika, diskusijski prispevek
UDK 347.447.543:347.725 (497.4)

Spreglede pravne osebnosti v slovenski sodni praksi*

DR. VIDA MAYR,
odvetnica v Odvetniški pisarni
Mayr & Pavlovič, d. o. o.

1. Spreglede pravne osebnosti ni več novost v slovenskem pravu

Letos mineva 21 let, odkar je bila v 6. člen Zakona o gospodarskih družbah (ZGD)¹ zapisana norma o jamčevalnem spregledu pravne osebnosti.² Določba je bila leta 2006 s sprejemom ZGD-1³ nekoliko spremenjena (v drugi alineji je bilo dodano besedilo o oškodovanju upnikov družbe) in preštevilčena v 8. člen,⁴ leta 2012⁵ pa je bil črtan drugi odstavek, ki je govoril o spregledu v tihi družbi.⁶

* Prispevek je bil pripravljen za okroglo mizo na Dnevih civilnega in gospodarskega prava 10. in 11. aprila 2014. Pregled objavljene sodne prakse je ažuriran po stanju na dan 19. 10. 2014.

¹ Zakon o gospodarskih družbah (ZGD), Uradni list RS, št. 30/1993.

² Že pred tem je spregled v enoosebni družbi z omejeno odgovornostjo omogočal 140.a člen Zakona o podjetjih, Uradni list SFRJ, št. 77/1988, 40/1989, 46/1990 in 61/1990.

³ Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Uradni list RS, št. 60/2006.

⁴ Člen 8 ZGD-1 se v zdaj veljavnem besedilu glasi:

(1) Ne glede na prejšnji člen so za obveznosti družbe odgovorni tudi njeni družbeniki, in to:

- če so družbo kot pravno osebo zlorabili za to, da bi dosegli cilj, ki je zanje kot posameznike prepovedan,
- če so družbo kot pravno osebo zlorabili za oškodovanje svojih ali njenih upnikov,
- če so v nasprotju z zakonom ravnali s premoženjem družbe kot pravne osebe kot s svojim lastnim premoženjem ali
- če so v svojo korist ali v korist kake druge osebe zmanjšali premoženje družbe, čeprav so vedeli ali bi morali vedeti, da ne bo sposobna poravnati svojih obveznosti tretjim osebam.

(2) Spore glede odgovornosti družbenikov iz prvega odstavka tega člena sodišča obravnavajo prednostno.

⁵ ZGD-1G, Uradni list RS, št. 57/2012.

⁶ Določba je bila brez smisla, saj tiha družba ni bila pravna oseba.

Temeljni pojavni obliki spregleda pravne osebnosti sta dve: jamčevalni in pripisni spregled. Jamčevalni spregled pomeni, da pravo naloži enemu pravnemu subjektu odgovornost za izpolnitev denarnih obveznosti drugega pravnega subjekta, pri tem pa sta pravna subjekta povezana prek članstva v pravni osebi. Najpogosteje gre za odgovornost družbenika kapitalске družbe za njene obveznosti (neposredni jamčevalni spregled). Pri pripisnem spregledu pravo brez posebne zakonske ali pogodbene norme pripiše ravnanja, lastnosti ali vedenja enega pravnega subjekta, obveznost, katere vsebina je opustitev ali dopustitev, oziroma pogodbeno ali zakonsko prepoved, ki velja zanj, drugemu pravnemu subjektu. V slovenski zakonodaji splošne norme o pripisnem spregledu ni.⁷

V slovenski praksi se največkrat pojavlja vprašanje jamčevalnega spregleda pravne osebnosti iz 8. člena ZGD-1. Ker gre za pravni institut, ki je (v skoraj nespremenjeni obliki) zapisan v zakonu že več kot 20 let, bi bilo pričakovati, da bo doživel ustrezno potrditev tudi v sodni praksi.

2. Sodna praksa⁸

Kar nekaj sodnih odločb se ukvarja z vprašanji spregleda pravne osebnosti po ZGD oziroma ZGD-1, vendar je odločb, v katerih so sodišča ugodila zahtevku, izredno malo. Po dostopnih podatkih so sodbe višjih in Vrhovnega sodišča, v katerih je bilo ugodeno zahtevku na podlagi spregleda pravne osebnosti po 8. členu ZGD-1 ali 6. členu ZGD,⁹ naslednje:

1. alineja: ni podatkov o ugodilnih sodbah;
2. alineja:
 - sodba VSL II Cp 1638/99 (19. 1. 2000),
 - sodba VSL I Cpg 767/2000 (10. 6. 2003),
 - sodba VSM I Cp 1448/2013 (4. 3. 2014);
3. alineja:
 - sodba Vrhovnega sodišča RS II Ips 186/99 (1. 12. 1999) v zvezi s sodbo VSL I Cp 29/98,
 - sodba VSL II Cp 3522/2008 (28. 1. 2008),

⁷ Je pa nekaj določb, ki uzakonjajo pripisni spregled pravne osebnosti v določenih primerih – takšna sta na primer 227. člen ZGD-1 (prepovedana plačila z delničarjem povezani družbi) in 251. člen ZGD-1 (pridobivanje lastnih delnic po odvisni družbi).

⁸ Sodna praksa na podlagi 8. člena ZGD-1 oz. 6. člena ZGD je navedena po stanju objavljenih odločb v javnih bazah podatkov 19. 10. 2014. V javnih podatkovnih bazah so dostopne sodbe višjih in Vrhovnega sodišča, zato o morebitnih pravnomočnih prvostopenjskih sodbah, zoper katere niso bile vložene pritožbe, ni podatkov.

⁹ V nadaljevanju je z omembo spregleda po 8. členu ZGD-1 vedno mišljen tudi ta pravni institut po prejšnjem 6. členu ZGD.

- sodba Vrhovnega sodišča RS II Ips 1186/2008 (8. 3. 2012), s katero je bila spremenjena drugostopenjska zavrnilna sodba,
- sodba in sklep VSL II Cp 769/2010 (10. 3. 2010) – v tej zadevi je šlo tudi za odgovornost zaradi izbrisa družbe po 27. členu ZFPPOd;

4. alineja:

- sodba VSC Cp 189/2014 (8. 5. 2014).

Ob izredno majhnem številu sodb, v katerih so upniki uspeli z zahtevkom na podlagi spregleda pravne osebnosti (število zavrnilnih sodb je večje),¹⁰ se postavlja vprašanje, zakaj tako. Mogočih odgovorov je vsaj nekaj:

- v Sloveniji ni nepravilnosti in zlorab, ki bi lahko utemeljile odgovornost družbenikov na podlagi spregleda pravne osebnosti (ta razlog je izredno malo verjeten),
- nepotrebnost spregleda pravne osebnosti zaradi drugih pravnih institutov, z uporabo katerih lahko upniki dosežejo isti cilj,
- težavnost pri uveljavljanju zahtevkov, predvsem pridobivanju zadostne trditvene in dokazne podlage za pravdo,
- preveč restriktivna stališča sodišč do odgovornosti na podlagi spregleda pravne osebnosti.

3. Vpliv ZFPPOd in ZFPPIPP

Od 23. 1. 2000 do 6. 4. 2007 je Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPOd)¹¹ uzakonjal odgovornost družbenikov izbrisanih družb za njihove obveznosti. Do odgovornosti je prišlo ob izbrisu po uradni dolžnosti (če družba dve leti ni predložila letnega poročila, če nepretrgano 12 mesecev ni opravljala izplačil prek transakcijskega računa), ko se je po četrtem odstavku 27. člena ZFPPOd štelo, da so družbeniki podali izjavo iz prvega odstavka 395. člena ZGD-1. V skladu z drugim odstavkom tega člena so upniki lahko v enem letu po objavi izbrisa družbe uveljavljali zahtevke proti družbenikom. Ustavno sodišče je sicer z odločbo U-I-135/00 z dne 9. 10. 2002 omejilo odgovornost na aktivne družbenike, kljub temu pa je (tudi zaradi razmeroma široke razlage pojma aktivni družbenik v sodni praksi) bila pot upnikom za uspešno uveljavljanje odgovornosti družbenikov za obveznosti družbe široko odprta.

15. januarja 2008 je začel veljati Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP),¹² ki je v 7. poglavju (424. do 444. oziroma zdaj

¹⁰ Zanimiv je podatek, da sta od vsega osmih primerov, v katerih so upniki uspeli z zahtevkom na podlagi spregleda pravne osebnosti, kar dva iz leta 2014. Ni pa še znano morebitno stališče Vrhovnega sodišča (v primeru vložitve revizij) o obeh sodbah iz leta 2014.

¹¹ ZFPPOd, Uradni list RS, št. 54/1999, 110/1999, 50/2002, 93/2002, 31/2007 in 58/2007.

¹² ZFPPIPP, Uradni list RS, št. 126/2007.

444.a člen) uzakonil izbris pravnih oseb iz sodnega registra brez likvidacije v naslednjih primerih (ki temeljijo na zakonskih domnevah): (1) če je pravna oseba prenehala poslovati, nima premoženja in je izpolnila vse svoje obveznosti ali (2) če ne posluje na poslovnem naslovu, vpisanem v sodni register, ali (3) če obstajajo drugi pogoji, ki jih zakon določa kot razlog za izbris brez likvidacije (tega zakona za zdaj ni).

Šesti, sedmi in osmi odstavek 442. člena¹³ so določali odgovornost aktivnih družbenikov za obveznosti izbrisane družbe. Aktivni družbeniki so odgovarjali za obveznosti družbe, ki so obstajale ob izbrisu ali ob prenehanju položaja družbenika, če je ta prenehal prej (največ dve leti pred izbrisom). Aktivni družbenik je bil tisti, ki je imel v izbrisani pravni osebi možnost vplivati na njeno upravljanje in poslovanje tako, da bi izbrisana pravna oseba pravočasno izvedla ustrezne ukrepe finančnega prestrukturiranja, potrebne za zagotovitev kratkoročne in dolgoročne plačilne sposobnosti, ali predlagala začetek stečajnega postopka.

Niti pri uveljavljanju odgovornosti po ZFPPO niti pri uveljavljanju odgovornosti po ZFPPIPP ni bilo zahtevano kakršnokoli krivdno ali zavržno ravnanje družbenikov oz. zloraba pravne osebe. Odgovornost je nalagal zakon. Pojem aktivni družbenik se je v praksi zelo široko razlagal,¹⁴ zato se je uveljavljanje zahtevkov upnikov do družbenikov za obveznosti izbrisanih družb po začetku veljavnosti ZFPPIPP nadaljevalo.

Določbe ZFPPIPP o odgovornosti družbenikov za obveznosti izbrisanih družb (ne pa tudi o izbrisu, ta je še vedno mogoč) so prenehale veljati z uveljavitvijo Zakona o postopkih za uve-

¹³ Šesti, sedmi in osmi odstavek 442. člena ZFPPIPP:

(6) Če je pravna oseba ob njenem prenehanju po 441. členu tega zakona imela neplačane obveznosti, aktivni družbeniki pravne osebe upnikom solidarno odgovarjajo za izpolnitev teh obveznosti. Če je aktivnemu družbeniku prenehal položaj družbenika pred prenehanjem pravne osebe, odgovarja za tiste obveznosti iz prvega stavka tega odstavka, ki so nastale do takrat, ko mu je prenehal položaj družbenika.

(7) Aktivni družbenik po šestem odstavku tega člena je oseba:

1. ki je imela v zadnjih dveh letih pred prenehanjem izbrisane pravne osebe položaj njenega družbenika in
2. ki je imela v izbrisani pravni osebi pred njenim prenehanjem možnost vplivati na njeno upravljanje in poslovanje tako, da bi lahko dosegla, da izbrisana pravna oseba pravočasno izvede ustrezne ukrepe finančnega prestrukturiranja, potrebne za zagotovitev kratkoročne in dolgoročne plačilne sposobnosti, ali da v rokih, določenih z zakonom, predlaga začetek stečajnega postopka, na podlagi:
 - uresničevanja upravljaljskih pravic iz njenega deleža v pravni osebi ali drugih pravic v razmerju do pravne osebe v skladu z zakonom ali pravili izbrisane pravne osebe ali
 - kateregakoli drugega pravnega ali dejanskega razmerja z izbrisano pravno osebo ali članom njenega posloводства ali organa nadzora.

(8) Velja, če družbenik ne dokaže drugače, da je predpostavka iz 2. točke sedmega odstavka tega člena izpolnjena, če je bil družbenik sam ali skupaj z osebami, ki so z njim ožje povezane, imetnik glasovalnih pravic, ki so predstavljale najmanj 25 odstotkov vseh glasovalnih pravic.

¹⁴ Iz odločbe Ustavnega sodišča Up-572/06 o ustavni pritožbi zoper sklep VSL III Cp 3154/2006 izhaja, da je višje sodišče v tem primeru štel za aktivnega družbenika z 11,1-odstotnim deležem, ki bi bil lahko uveljavljal manjšinske pravice.

ljavitev ali odpustitev odgovornosti družbenikov za obveznosti izbrisanih gospodarskih družb (ZPUOOD) 1. 12. 2011.¹⁵ Zoper družbenike družb, ki so bile izbrisane po tem datumu, tudi v skladu z 20. točko odločbe Ustavnega sodišča U-I-307/11¹⁶ ni bilo več mogoče uveljavljati odgovornosti za obveznosti izbrisanih družb po 442. členu ZFPPIPP.

V postopkih uveljavljanja odgovornosti družbenikov za obveznosti izbrisanih družb po ZFPPOd in po ZFPPIPP je bilo upniku treba dokazati obstoj terjatve do družbe in status aktivnega družbenika, ne pa vseh težko dokazljivih pogojev spregleda po 8. členu ZGD-1. Izbrisov družb je bilo veliko, posredno so jih lahko dosegli tudi upniki.¹⁷ Tako iz razlogov procesne ekonomije kot tudi zaradi veliko večjih možnosti za uspeh so upniki svoje zahteve do družbenikov, če je bilo le mogoče, uveljavljali na podlagi določb ZFPPOd ali ZFPPIPP, ne pa na podlagi 8. člena ZGD-1, ki je prišel v poštev le, če ni bilo druge možnosti (če družba ni bila izbrisana). Zato je bila odgovornost aktivnih družbenikov za obveznosti izbrisanih družb tisti pravni institut, zaradi katerega je teklo bistveno manj postopkov na podlagi spregleda pravne osebnosti po 8. členu ZGD-1, kot bi jih brez njega.

4. Procesne ovire

Po 7. členu Zakona o pravnem postopku (ZPP)¹⁸ morajo stranke navesti vsa dejstva, na katera opirajo svoje zahteve, in predlagati dokaze, s katerimi se ta dejstva dokazujejo. Podobno določa 212. člen ZPP, po katerem mora vsaka stranka navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoj zahtevek ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze nasprotnika. Po 215. členu ZPP sodišče, če na podlagi izvedenih dokazov ne more zanesljivo ugotoviti kakšnega dejstva, sklepa o njem na podlagi pravila o dokaznem bremenu.

Pri uveljavljanju spregleda pravne osebnosti po 8. členu ZGD-1 mora upnik kot tožeča stran-ka dokazati obstoj pogojev za spregled iz ene od štirih alinej tega člena. Družbeniki, zoper katere se uveljavlja zahtevek, imajo praviloma dostop do vseh informacij in poslovnih listin družbe. Na drugi strani je upnik, na katerem je v postopku trditveno in dokazno breme, vezan na javne baze podatkov in (negotove) informacije, ki jih na tak ali drugačen način pridobi o ravnanju družbenikov. Četudi bi sodišča npr. pojem zlorabe iz druge alineje 8. člena ZGD-1¹⁹

¹⁵ ZPUOOD, Uradni list RS, št. 87/2011.

¹⁶ Ustavno sodišče je z odločbo U-I-307/11 (Uradni list RS, št. 36/2012) razveljavilo 1. do 17. člen ZPUOOD, v veljavi pa je ostal 18. člen, ki razveljavlja šesti do deseti odstavek 442. člena in 496. člen ZFPPIPP, to je določbe o odgovornosti družbenikov.

¹⁷ Ne kot predlagatelj, temveč posredno, če je v postopku izvršbe proti družbi izvršitelj sodišče obvestil, da pravna oseba na poslovnem naslovu ne sprejema pošte.

¹⁸ ZPP, Uradni list RS, št. 26/1999 s številnimi spremembami in dopolnitvami.

¹⁹ Druga alineja 8. člena ZGD-1 je po vsebini najširša in bi že sama zadoščala kot splošna norma o spregledu.

razlagala zelo široko, mora upnik še vedno dokazati dejanja in ravnanja, ki pomenijo zlorabo pravne osebe. Dokazno breme upnika je še težje pri prvi, tretji in četrti alineji, na katere se upniki v praksi ravno zaradi njihovega nekoliko konkretnjšega besedila večkrat sklicujejo. Pri utemeljevanju spregleda pravne osebnosti po četrti alineji je poseben problem dokazovanje subjektivnega elementa. Donedavna sodna praksa s svojimi doslednimi stališči o nedopustnosti informativnih dokazov ni prav nič prispevala k morebitni razrešitvi omenjene problematike.²⁰

V postopkih na temelju spregleda pravne osebnosti gre praviloma za izrazito informacijsko asimetrijo v škodo upnika. Skrben upnik bo že pred vložitvijo tožbe preveril, ali ima dovolj dokazov, da ima vsaj teoretične možnosti za uspeh v pravdi. Če podatkov in dokazov ni, v izogibitev dolgotrajnemu pravljanju z veliko izgubo časa in stroškov kljub svojemu prepričanju o obstoju temelja za spregled (in četudi ta objektivno obstaja) postopka niti ne bo sprožil. Če ga bo sprožil, pa ravno zaradi omenjene informacijske asimetrije in težavnosti dokazovanja obstaja možnost, da mu pogojev za spregled, čeprav objektivno obstajajo, ne bo uspelo dokazati in se bo postopek zanj končal neuspešno.

Upnik ima v pravnem postopku, v katerem uveljavlja odgovornost družbenikov na podlagi spregleda pravne osebnosti, procesni položaj tožnika. Ta (sicer edino logični) procesni položaj z vsemi posledicami, ki jih s tem povezano trditveno in dokazno breme prinese, ob odsotnosti olajšav pri dokazovanju, je nadaljnja ovira, ki upnike odvrča od uporabe pravnega instituta spregleda pravne osebnosti ali/in zmanjšuje njihove možnosti za uspeh.

5. Novejše smeri sodne prakse in morebitne spremembe zakonske ureditve

V zadnjih letih se nakazujejo nekoliko spremenjena stališča o (ne)dovoljenosti informativnih dokazov, ki utegnejo vplivati na uspešnost upnikov v postopkih spregleda pravne osebnosti. Poleg stališč pravne teorije, da bi bilo v nekaterih primerih treba dovoliti poizvedovalni dokaz, da se zagotovi poštenost sojenja,²¹ novejše sodne odločbe v izjemnih primerih, predvsem ob tako imenovani informacijski asimetriji, dopuščajo izvedbo informativnih dokazov. Vrhovno sodišče RS v svojih odločbah omenja izjemo od načelne prepovedi informativnih dokazov predvsem tedaj, ko stranka ne more poznati dejstev, ki jih sicer mora zatrjevati na podlagi trditvenega bremena.²² Informativni dokazni predlog je utemeljen, ko stranka ne pozna kon-

²⁰ Vrhovno sodišče RS je npr. v sodbi III Ips 12/2004 (šlo je za zahtevek na podlagi spregleda pravne osebnosti) izrecno zavrnilo možnost dokazne ponudbe v informativne namene.

²¹ Dolenc, str. 1474.

²² Sklep in sodba II Ips 130/2009 z dne 29. 5. 2012.

kretnih dejstev, ki bi jih sicer morala zatrjevati, ker ležijo zunaj njenega zaznavnega območja.²³ Za dovoljenost informativnega dokaza je odločilno pojmovanje substanciranja, obseg bremena substanciranja pa je odvisen predvsem od tega, ali dogajanje, ki ga mora stranka zatrjevati, spada v njeno zaznavno območje.²⁴ Ta stališča nakazujejo verjeten premik trditvenega bremena tudi v postopkih na podlagi spregleda pravne osebnosti.

Stališča o izjemni dovoljenosti informativnih dokazov so se že pred navedenimi odločbami Vrhovnega sodišča pojavila v judikatih višjih sodišč. Sodišče je pri odločanju o spregledu pravne osebnosti štelo za dopusten dokazni predlog, ki je bil sestavljen iz predloga, da sodišče odredi družbama predložitev poslovnih listin, in iz predloga, da te listine pregleda izvedenec zaradi izdelave strokovnega mnenja o premoženjskih učinkih dejanja, ki se toženi stranki očita.²⁵ Pravdni stranki ni mogoče nalagati pretiranega bremena substanciranja njenih trditev, če gre za dejstva, ki so zunaj njenega zaznavnega območja.²⁶

Z zvezi z zakonskimi omejitvami spregleda iz 8. člena ZGD-1 je zanimiva odločitev višjega sodišča, ki je pri odločanju o pritožbi proti sklepu o začasni odredbi dopustilo možnost spregleda pravne osebnosti na »posrednega, neformalnega« družbenika, to je tistega, ki dejansko izvaja pravice družbenika, čeprav ni vpisan v sodni register.²⁷

Novejša, v tej točki omenjena stališča pomenijo povečanje možnosti za uspeh upnikov v postopkih spregleda pravne osebnosti. Morda bi se upniki lahko v postopkih večkrat sklicevali tudi na edicijsko dolžnost iz 227. člena ZPP, čeprav sklicevanje na to določbo pogosto prepredči načelno nezaupanje do nasprotné stranke in verodostojnosti njenih poslovnih listin.

Eden večjih problemov pri dokazovanju pogojev spregleda pravne osebnosti iz 8. člena ZGD-1 je dokazovanje subjektivnega elementa iz četrte alineje, to je da so »družbeniki vedeli ali bi morali vedeti, da (družba) ne bo sposobna poravnati svojih obveznosti tretjim osebam«. V praksi se kombinirajo trditve in dokazi o vpletenosti družbenika v poslovanje družbe, o možnosti, zmožnosti in dolžnosti družbenika uvideti, da družba ne bo sposobna poravnati obveznosti, in s postavitvijo izvedencev finančne stroke. Glede na informacijsko asimetrijo in na težavnost dokazovanja vsebine zavedanja oz. vednosti družbenikov bi bilo morda smiselno razmisliti o obrnjenem dokaznem bremenu pri dokazovanju omenjenega subjektivnega elementa. V tem primeru bi moral upnik dokazati zmanjšanje premoženja družbe v korist družbenikov ali tretjih oseb in dejstvo, da družba ni sposobna poravnati obveznosti tretjim

²³ Sklep III Ips 14/2010 z dne 20. 12. 2011.

²⁴ Sodba in sklep II Ips 221/2010 z dne 10. 5. 2012.

²⁵ VSL, sklep I Cpg 453/2011 z dne 9. 11. 2011.

²⁶ VSL, sodba in sklep I Cp 720/2011 z dne 14. 9. 2011.

²⁷ VSL, sklep I Cpg 1584/2012.

osebam. Na družbenikih pa bi bilo dokazno breme za trditev, da niso vedeli niti niso mogli vedeti, da družba ne bo sposobna poravnati obveznosti do tretjih oseb. Obrnjeno dokazno breme bi vsekakor olajšalo možnosti upnikov za uspešno uveljavljanje spregleda po četrti alineji 8. člena ZGD-1.

Kljub (mnogokrat upravičeni) želji upnikov po uveljavljanju odgovornosti na podlagi spregleda pravne osebnosti pa je treba ponovno opozoriti na izjemnost tega pravnega instituta. Sodobnega gospodarstva in gospodarskega razvoja si brez kapitalskih družb ne moremo predstavljati. Temeljno pravilo kapitalskih družb je neodgovornost družbenikov za obveznosti družb, spregled pravne osebnosti je lahko le izjema, ki to pravilo potrjuje. Določena stopnja restriktivnosti sodišč pri uporabi tega pravnega instituta je torej utemeljena. Tudi morebitna pogostejša uporaba spregleda pravne osebnosti v praksi mora ostati odziv na izjemne primere zlorab družbe in sankcija zanje, ne sme pa ogroziti pravnega instituta kapitalskih družb in ureditve njihove odgovornosti za obveznosti.

Literatura in viri

- Dolenc, Mile. O vlogi informativnega dokaza v pravnem postopku. *Podjetje in delo*, 2011, št. 6-7, str. 1467-1475.
- Zakon o finančnem poslovanju podjetij, Uradni list RS, št. 54/1999, 110/1999, 50/2002, 92/2002, 31/2007, 58/2007.
- Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, Uradni list RS, št. 126/2007 s spremembami in dopolnitvami.
- Zakon o gospodarskih družbah, Uradni list RS, št. 30/1993 s spremembami in dopolnitvami.
- Zakon o gospodarskih družbah, Uradni list RS, št. 60/2006 s spremembami in dopolnitvami.
- Zakon o podjetjih, Uradni list SFRJ, št. 77/1988, 40/1989, 46/1990, 61/1990.
- Zakon o postopkih za uveljavitev ali odpustitev odgovornosti družbenikov za obveznosti izbrisanih gospodarskih družb (ZPUOOD), Uradni list RS, št. 87/2011.
- Zakon o pravnem postopku, Uradni list RS, št. 26/1999 s spremembami in dopolnitvami.

UDK 347.447.543:347.725 (497.4)
Pravni letopis 2014, str. 77–84

DR. VIDA MAYR

Spreglede pravne osebnosti v slovenski sodni praksi

Četudi je bil institut spregleda pravne osebnosti v Sloveniji uzakonjen pred več kot dvajsetimi leti, je v sodni praksi zelo malo primerov uspešne uveljavitve odgovornosti družbenikov za obveznosti družbe na tej pravni podlagi. V preteklosti je bil eden od razlogov za to odgovornost družbenikov za obveznosti izbrisanih družb. Upniki imajo v postopkih, v katerih uveljavljajo spregled pravne osebnosti, težek položaj zaradi informacijske asimetrije in procesnih pravil o trditvenem in dokaznem bremenu. To utegne spremeniti novejša sodna praksa, ki v nekaterih primerih izjemoma dovoljuje informativne dokaze. Tudi obrnjeno dokazno breme pri dokazovanju subjektivnega elementa iz četrte alineje 8. člena ZGD-1 bi olajšalo položaj upnikov. Kljub interesom upnikov pa mora ostati spregled pravne osebnosti izjema, saj bi njegova prepogosta uporaba lahko ogrozila pravni institut kapitalskih družb.

Ključne besede: spregled pravne osebnosti, odgovornosti družbenikov

UDC 347.447.543:347.725 (497.4)
Pravni letopis 2014, pp. 77–84

DR. VIDA MAYR

The Disregard of Legal Personality in Slovenian Case Law

Despite the fact that the institute disregard of legal personality (“lifting the corporate veil”) was introduced in Slovene legislation more than twenty years ago, in the case law the creditors have seldom success by enacting this legal institute. In the past one of the reasons was the responsibility of the shareholders for liabilities of erased companies. The process situation of the creditors is difficult due to the information asymmetry and the burden of proof. This may change the recent case-law that, in some cases, exceptionally allows informative evidence. The position of creditors could also be facilitated by reversed burden of proof in proving the subjective element from the 4. Indent 8. Article Slovene Companies Act. Despite the interest of the creditors the disregard of legal personality has to remain the exception. The use of this institute on excessively frequent basis could threaten the institute of company limited by shares.

Keywords: disregard of legal entity, lifting (piercing) the veil, liability of shareholders